

3.5.2018

Oikeusministeriö

Viite: oikeusministeriön lausuntopyyntö 16.3.2018, OM 3/41/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi turvallisuustutkintalain muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta esitysluonnoksesta. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksen tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön EU:n neljänteen rautatiepakettiin sisältyvä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rautateiden turvallisuudesta (EU) 2016/798) siltä osin kuin se koskee turvallisuustutkintaa. Samalla esitetään eräitä muita muutoksia turvallisuustutkintalakiin.

Sekä voimassaolevan turvallisuustutkintalain (525/2011) 10 §:n että esityksen 10 §:n mukaan Onnettomuustutkintakeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään lain tasolla. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kelpoisuusvaatimukseen ei esitetä muutoksia. Pykälään esitetään kuitenkin lisättäväksi, että tohtorin tutkinnon suorittaneella johtajalla olisi professorin arvonimi. Valtiovarainministeriö pitää ehdotusta arvonimestä kannatettavana, mutta toteaa, että kyse ei ole erityisestä kelpoisuusvaatimuksesta, josta kyseisessä pykälässä otsikkonsakin mukaan on tarkoitus säätää. Ministeriön näkemyksen mukaan arvonimestä tulisi siten säätää muussa kuin erityisiä kelpoisuusvaatimuksia koskevassa pykälässä. Arvonimistä on säädetty useimmiten myös asetustasolla, tuore esimerkki asiasta on valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveysministeriöstä (491/2017).

Valtiovarainministeriö toteaa myös, että erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään pääsääntöisesti asetustasolla. Kelpoisuusvaatimuksista lain tasolla säätäminen voi olla perusteltua lähinnä yhteiskunnallisesti merkittävimpiä ja/tai erityisen merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä koskevan sääntelyn osalta, kuten valtioneuvoston oikeuskansleri on todennut ratkaisussaan vuonna 2015 (OKV/22/20/2015).

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että vaikka kyseinen virka ei olekaan valtion virkamieslain (750/1994) 26 §:n 4 kohdan mukainen ns. ylimmän johdon virka, myös valtionhallinnon muun johtajan virkaan kelpoisuusvaatimuksia säädettäessä tulisi huomioida, mitä valtion virkamieslain 8.2 §:ssä säädetään ylimmän johdon kelpoisuusvaatimuksista, ja säätää vastaavista kelpoisuusvaatimuksista. Jos näiden lisäksi on tarvetta muulle kelpoisuusvaatimukselle, esim. hyvälle perehtyneisyydelle kyseiseen toimialaan kuten esityksessä, tulisi säätää täydentävästi myös siitä.

Esitykseen sisältyy ehdotuksia eräitten tehtävien siirroista sekä poikkeuksellista tapahtumaa tutkivan tutkintaryhmän organisatorisesta siirtämisestä oikeusministeriön yhteydestä Onnettomuustutkintakeskuksen yhteyteen. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että mainitut muutokset on toteutettava resurssilisäyksittä tarvittaessa hallinnonalan sisäisin kohdenuksin, mikä myös tulee todeta esityksessä.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen